

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 Національного університету
цивільного захисту України
Заслуженому працівнику освіти
України, доктору наук з державного
управління, професору
Світлані Домбровській

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
Бєлая Сергія Вікторовича на дисертацію Рожка Вадима Миколайовича
на тему «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній
сфері», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Застосування механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері набуває особливої актуальності в межах інформаційно-технічного прогресу у військовій справі, зокрема, у прискореному вдосконаленні й розвитку озброєння та військової техніки на основі широкого впровадження нових інформаційних технологій і створення зброї, заснованої на нових фізичних принципах, оптимізації процесів військового обліку та вирішенні багатьох інших питань у воєнній сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано на базі Навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у межах якої здобувачем запропоновано інноваційні напрями розвитку механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

***Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації***

Теоретичні засади та практичні рекомендації дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими. Результати проведеного дослідження підтверджують поглиблену обізнаність автора дисертації з науковими працями учених України, а також ближнього і далекого зарубіжжя, які присвячені дослідженню державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

Дисертаційна робота Рожка Вадима Миколайовича характеризується послідовністю та логічністю представлення її результатів, що дозволило усебічно розкрити проблему, що підлягала дослідженню. Автором було чітко і конкретно сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи, які, в свою чергу, дозволили розробити комплекс практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

Теоретико-методичною основою дослідження виступають фундаментальні положення теорії державного управління процесами цифровізації у воєнній сфері на глобальному рівні. Для вирішення завдань дисертаційної роботи було використано такі методи загального та спеціального наукового пізнання:

– гіпотетико-дедуктивний – для уточнення сутності предмета дослідження;

– узагальнюючий і порівняльний – для оцінки діючих механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері в Україні та в закордонній практиці;

– метод рефлексивного управління – для виокремлення стратегічних орієнтирів державного управління цифровізацією у воєнній сфері;

– структурно-функціональний підхід – для побудови структурно-функціональної моделі державного управління цифровізацією у воєнній сфері;

– суб’єктно-об’єктний – для обґрунтування сутності механізму державного управління цифровізацією у воєнній сфері;

– метод системного аналізу – для визначення напрямів модернізації системи інформаційної й інтелектуальної підтримки діяльності органів військового управління;

– наукове моделювання – для розробки моделі організаційно-правового механізму цифровізації процесу військового обліку поза межами України.

Ознайомлення з основними положеннями, рекомендаціями та висновками дисертації уможливило підтвердження її наукової новизни, а саме *уперше*:

– розроблено модель організаційно-правового механізму цифровізації процесу військового обліку поза межами України, яка базується на укладенні міжнародних угод з країнами ЄС щодо ідентифікації осіб призовного віку – громадян України – та передбачає автоматичне направлення запитів щодо військового обліку до консульських установ України в цих країнах після звернення громадян за адміністративними послугами; автоматичне надсилання запиту до Міністерства оборони України через консульські установи України в країнах ЄС; формування відповіді Міністерством оборони України із застосування електронних реєстрів та її зворотнім відправленням до консульських установ України в країнах ЄС з подальшою передачею до органів влади в цих країнах рішення щодо успішного врегулювання питання військового обліку, що уможливлює надання адміністративної послуги військовозобов’язаним громадянам України в країні ЄС.

Автором удосконалено:

– шляхи трансформації системи інформаційної та інтелектуальної підтримки діяльності органів військового управління через застосування комплексу програмних, математичних, інформаційних, мовних, технічних і технологічних засобів, а також комплексу організаційно-правових заходів, що в сукупності забезпечує в режимі, близькому до реального масштабу

часу, можливість вирішувати завдання інформаційно-пошукового типу, динамічно формувати різні варіанти воєнно-політичного рішення з урахуванням моделювання різних його компонентів, а також встановлення правил дій з урахуванням використання інтегрованих експертних систем;

– напрями модернізації нормативно-правового та організаційного механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері через застосування базових, антропотехнічних, системотехнічних, природно-технічних і соціотехнічних інформаційних технологій з метою розвитку та вдосконалення інформаційного продукту, створення потужного, гнучкого й ефективного інформаційного потенціалу, формування єдиної інформаційної інфраструктури, що в сукупності уможлиблює вироблення та прийняття ефективних воєнно-політичних рішень на основі оптимального використання наявних засобів і ресурсів із застосуванням принципів законності, відповідальності, адекватності й превентивності;

– структурно-функціональну модель державного управління цифровізацією у воєнній сфері у вигляді розгалуженої інформаційно-аналітичної мережі, котра в якості структурних елементів містить ситуаційні центри та постійно діючі експертні організації, які систематично займаються моніторингом і воєнно-політичним прогнозуванням на базі державних, приватних і змішаних форм власності, що надає можливість розробляти оптимальні моделі реагування на кризову ситуацію, що виникла, а також здійснювати оперативне і стратегічне прогнозування їх можливої появи, та заздалегідь розробляти комплекс антикризових заходів.

В результаті проведеного дослідження *дістали подальшого розвитку:*

– теоретичний підхід до розвитку державної інформаційної політики в умовах воєнного стану через забезпечення ефективного використання національних і зарубіжних інформаційних ресурсів для успішного вирішення воєнно-політичних проблем, у тому числі для інформаційно-аналітичної підтримки суб'єктів воєнної політики держави на основі проведення органами державного управління та місцевого самоврядування економічної,

соціальної й науково-технічної політики, що уможлиблює забезпечення сприятливих правових, організаційних, економічних і політичних умов для ефективного виробництва інформаційного вітчизняного продукту;

– стратегічні орієнтири розвитку державного управління цифровізацією у воєнній сфері, які передбачають підвищення якості наукової й економічної обґрунтованості впровадження і застосування нових цифрових технологій через створення інформаційно-моделюючих обчислювальних комплексів, що використовують ресурси локальних і глобальних мереж та уможливлюють аналіз тенденцій розвитку міжнародної й внутрішньої воєнно-політичної обстановки; виявлення потенційно конфліктних ситуацій, здатних перерости у збройне протистояння; висвітлення воєнно-політичної ситуації у засобах масової інформації; підвищення швидкості й ефективності обміну інформацією між різними органами військового управління країни;

– змістовно-категорійний апарат науки «Державне управління» через уточнення сутнісної характеристики таких понять: *«державне управління цифровізацією у воєнній сфері»* як системно-функціональне використання автоматизованих систем управління в межах діяльності спеціальних інститутів й органів держави, які мають забезпечувати ефективну діяльність вищого керівництва країни, пов'язану з аналізом обстановки, стратегічним розрахунком, оптимальним вибором наявних засобів і проявом політичної волі з метою створення потужного, гнучкого й ефективного інформаційного потенціалу на основі розвитку та вдосконалення інформаційного продукту й формування єдиної інформаційної інфраструктури задля забезпечення оборонної могутності держави; *«механізм державного управління цифровізацією у воєнній сфері»* у вигляді сукупності правових, організаційних, економічних і політичних засобів застосування інформаційних технологій і телекомунікаційних систем для формування воєнно-політичних рішень та санкціонування правоуповноваженими суб'єктами управління найбільш прийняттого варіанту впливу на об'єкти управління в межах наявних ресурсів та очікуваних перспектив з метою

відстоювання національно-державних інтересів за допомогою військового потенціалу країни або коаліції держав.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті

За результатами наукового дослідження опубліковано 11 наукових праць загальним обсягом 3,8 авт. арк., із них: 3 – статті у вітчизняних наукових фахових виданнях, 3 – статті у зарубіжному спеціалізованому виданні, 5 – тези доповідей на конференціях.

Опубліковані наукові праці відображають всі розділи дисертаційної роботи.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження оприлюднено на вітчизняних та закордонних науково-практичних конференціях і форумах.

Оцінка оформлення дисертації

Дисертаційна робота й автореферат оформлені відповідно до визначених вимог. В авторефераті простежується ідентичність ключових положень, висновків та пропозицій дисертаційної роботи.

Зміст дисертації розкриває поставлену мету в повному обсязі. Дисертаційну роботу викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до завдань дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є цілком обґрунтованими.

Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Дисертаційну роботу викладено українською мовою на 244 сторінках друкованого тексту.

У цілому, дисертаційна робота, подана на захист, написана науковим стилем; результатами спостережень підтверджують висновки дисертації.

Практичне значення дисертаційної роботи

Ключові положення дисертаційної роботи було оприлюднено та обговорено на Міжнародній науково-практичній конференції «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство» (м. Київ, 2024 р.), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Публічне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика» (м. Харків, 2024 р.), VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретико-практичні засади управління, економіки та природокористування: аспекти реінтеграції Криму в господарський комплекс України» (м. Київ, 2024 р.), XXIV Всеукраїнській науковій конференції з міжнародною участю «Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє» (м. Черкаси, 2024 р.) та Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та учнівської молоді «Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення» (м. Харків, 2024 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

1. У роботі пропонуються структурно-функціональна модель державного управління цифровізацією у воєнній сфері, однак недостатньо розкрито її складові.

2. Доцільно було б більше конкретизувати зміст пріоритетів розвитку державної інформаційної політики в умовах воєнного стану.

3. Недостатньо розкрито очікувану результативність від авторських пропозицій щодо розвитку державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

4. Дисертант пропонує створення спеціального Інноваційного інформаційного центру Збройних Сил України в межах удосконалення організаційного механізму державного управління цифровізацією у воєнній сфері, однак не наводить завдання цього центру.

5. Автор пропонує напрями вдосконалення нормативно-правового механізму, однак не конкретизує їх.

Висловлені зауваження і зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку теоретичних положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Рожка В.М.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Рожка Вадима Миколайовича «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній сфері» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на вельми актуальну тему. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову виваженість і важливість дисертації. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність становлять необхідні підстави для висновку, що дисертаційна робота «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній сфері» відповідає вимогам МОН України, а саме «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент

**Заступник начальника навчально-наукового центру
організації освітнього процесу – начальник науково-методичного відділу
Національної академії Національної гвардії України
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Сергій БЄЛАЙ

Підпис професора С. Бєлая засвідчую

**Перший заступник начальника Національної академії
Національної гвардії України з навчальної та методичної роботи
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Владислав ЄМАНОВ

